

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

DEPARTMENT OF MONUMENT CARE

STARO - NOVÉ MĚSTSKÉ LÁZNĚ

OLD - NEW URBAN SPA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Markéta Müllerová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.

BRNO 2017

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0049/2016
Ústav: Ústav památkové péče
Studentka: **Markéta Müllerová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **doc. Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.**
Akademický rok: 2016/17

Název bakalářské práce:

Staro - nové městské lázně

Zadání bakalářské práce:

Obnova a využití bývalých městských lázní v Brně - Zábrdovicích s ohledem na předpokládaný rozvoj sousedních částí města.

Cílem práce je vyhledání optimálního využití této významné památky brněnského funkcionalismu a návrh architektonické úpravy (včetně možnosti nové přístavby) areálu ve vazbě na nejbližší okolí.

Rozsah grafických prací:

Urbanisticko -architektonická studie

TEXTOVÁ ČÁST

Textová část bude obsahovat Průvodní zprávu projektu na formátu A4 (297 x 210 mm) na výšku. Minimální rozsah průvodní zprávy bude max.3 normostrany (60 úhozů na řádek, 30 řádků na stranu - tj. např. písmo Arial, velikost 12, řádkování odstavce 1.5, okraje 25 mm).

VÝKRESOVÁ ČÁST

SITUACE

Situace navrhované zástavby a okolí v rozsahu dle podkladu P.02. Výkres musí dostatečným způsobem dokumentovat urbanistické řešení, zejména plochu zastavěnou nadzemními podlažími, plochu zastavěnou podzemními podlažími, napojení stavby na dopravní infrastrukturu.

PŮDORYSY - MĚŘÍTKO 1:200 (1:100)

Půdorysy všech podlaží (typická tj. opakující se podlaží znázorněna pouze jednou s uvedením ostatních shodných podlaží). Jednotlivé plány musí dostatečným způsobem znázornit funkční využití jednotlivých částí, koncepční řešení nosné konstrukce, koncepční řešení vertikálních a horizontálních komunikací a provozní řešení návrhu.

ŘEZY, POHLEDY

Typický příčný a podélný řez se znázorněním vztahu k přilehlým stávajícím budovám. Čelní pohledy z ulice Brabansko, Malá Dlážka a z vnitrobloku vč. přilehlých sousedních objektů. Výkres musí dostatečným způsobem znázornit výškové řešení jednotlivých úrovní navrhované zástavby (např. konstrukční výšky jednotlivých podlaží).

FASÁDA, DETAIL

Typický svislý řez fasádou a pohled na odpovídající fragment fasády. Výkres musí dostatečně znázorňovat konstrukční a materiálové řešení obvodového pláště vč. navazujících konstrukcí, a to od úrovně základové spáry po atiku (nejvyšší bod) objektu.

PERSPEKTIVY

vizualizace ze 3D modelu, exteriér, interiér

MODEL

Model bude zpracován v měřítku 1:500 jako vkládací do podložek předem připravených skupinami studentů. Materiál, barva ani grafické zpracování není určeno.

PREZENTAČNÍ PANEL

Panel prezentující koncept a řešení projektu a pro potřeby vystavení, požadovaný obsah viz bod 5.6.. Panel bude zpracován na formátu 70x100cm na výšku a podlepen kapa deskou. Při dolním okraji bude vynechán pruh v šířce 7cm pro dodatečné vlepení identifikace.

Seznam literatury:

E. Neufert: Navrhování staveb, Consultinvest 2000

Metodická směrnice NPÚ: Novostavba v historickém prostředí

P. Borský, D. Černoušková: SHP Městské lázně v Brně - Zábřovicích, 2016

Termín zadání bakalářské práce: 13.2.2017

Termín odevzdání bakalářské práce: 9.5.2017

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Markéta Müllerová
student(ka)

-----
doc. Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.
vedoucí práce

-----
doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí ústavu

V Brně dne 13.2.2017

-----
doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

I. Identifikační údaje

Název akce:	Obnova městských lázní v Brně, Zábrdovicích
Adresa:	Zábrdovická 158/13, 615 00 Brno-Židenice
Zadavatel:	FA VUT Brno, bakalářský projekt
Zpracovatel:	Markéta Müllerová
Stupeň zpracované dokumentace:	architektonická studie
Datum:	květen 2017

II. Souhrnná průvodní a technická zpráva

Lázně se nachází v městské části Zábrdovice. Hlavní vstup do areálu je z poměrně rušné ulice Zábrdovická. Z východní strany jsou lázně ohraničeny železnicí. Severně od lázní se nachází areál bývalé továrny Zbrojovky. Podél letních lázní vede úzká ulice Šámalova.

Soubor budov městských lázní s příslušenstvím od Bohuslava Fuchse je nemovitou kulturní památkou.

a) Současný stav

V současné době je využívána pouze část letních lázní jako koupaliště. Došlo k obnově vnější podoby šaten, kdy je zachována řada zeleně nabarvených dveří. Venkovní bazény jsou zrekonstruovány pro dnešní potřeby a doplněny o brouzdaliště a tobogán.

Objekt zimních lázní je nevyužíván. Budova od svého vzniku nezaznamenala výrazné stavební úpravy. Pokud k úpravám došlo, jednalo se především o výměnu oken či drobné změny vzezření interiéru (instalace podhledů, přiček). Pravděpodobně nejvýraznější je zrušení zimních zahrad ve druhém nadzemním podlaží. Hlavním problémem budovy jsou nedostačující tepelně izolační vlastnosti.

b) Navrhovaný stav

Zpracovaný projekt se snaží obnovit některé dřívější funkce budovy zimních lázní, které mají potenciál, ale také najít další možné využití pro budovu.

První nadzemní podlaží se stane centrem služeb zkrášlujících tělo jako je manikúra, pedikúra, kosmetika, masáže a kadeřnictví. V tomto podlaží se také nachází recepce a obchod se sportovními potřebami. Další podlaží jsou věnována sportu. V místech, kde se dříve nacházely sprchové a vanové kóje bude zbudován cvičební sál pro fitness a posilovna. Restaurace v druhém nadzemním podlaží bude

přeměněna na kavárnu s kapacitou 40 míst. Ve třetím nadzemním podlaží se otevře vstup na terasu.

Objekt bude možné bezbariérově užívat. Do prvního nadzemního podlaží se mohou návštěvníci dostat pomocí zdvižné plošiny a do dalších pater povede nově zbudovaný výtah.

Projekt počítá s drobnějšími úpravami letních lázní. Nynější stánek bufetu bude nahrazen dřevěnou skeletovou konstrukcí altánu, kde najde své místo občerstvení a půjčovna sportovního náradí na zahradní šachy, kuželky, beach volejbal či minigolf, který bude nově zřízen v blízkosti altánu. Prostranství za altánem bude také obohaceno o dětské hřiště.

c) Přehled výchozích podkladů a soulad s nimi

Hlavním podkladem pro vypracování architektonické studie byl Stavebně historický průzkum od PhDr. Pavla Borského, CSc. a PhDr. Dagmar Černouškové z roku 2016. Projekt bohužel nemohl přesně dodržet všechny podmínky stanovené SHP, avšak snaží se co nejvíce respektovat hodnotné prvky budovy.

d) Zdůvodnění cílů návrhu

Vzhledem k návaznosti na fungující areál koupaliště se nabízí neměnit původní funkci budovy radikálně, ale přizpůsobit ji potřebám dnešní doby. V minulosti sem lidé chodili za očistou těla, nyní má koupelnu každý doma. Možností, jak pečovat o své tělo, je však v dnešní době stále velmi mnoho. Od zkrášlování zevnějšku (kadeřnictví, manikúra), přes různé druhy sportů (posilování, fitness) až po cvičení rovnováhy vnější i vnitřní (jóga). Po těchto službách je v dnešní době poptávka. Počítá se s tím, že okolní (nyní poměrně nevyužívaná) oblast bude v blízké budoucnosti postupně revitalizována, a právě lázně by mohly být jedním z prvků přispívajících ke zvýšení atraktivity tohoto území.

e) Souhrnná technická zpráva

Napojení na dopravní infrastrukturu je bez větších změn. U východní strany lázní bude zbudované parkoviště, které by mělo pokrýt potřeby zimních lázní. Prostor kolem něj bude osázen stromy.

Pěší stezka vedoucí mezi areálem a železnicí bude zkulturněna, což bude jeden z kroků pro zlepšení podmínek pro chodce mezi ulicí Zábrdovickou a železničním nádražím.

Dále ulice Šámalova dozná velkých změn, jelikož se stane jednou z hlavních příjezdových cest směřujících do nově revitalizovaného areálu Zbrojovky. Především je třeba ji rozšířit, čehož se dosáhne zbouráním jednopodlažních hal, které ulici lemují. Ulice bude osázena stromy, rozšíří se i chodníky a stane se tak z ní kvalitní městská třída. Problematické je znečištění a hluk z blízké železnice, což se dá vyřešit vytvořením protihlukové stěny.

f) Technická koncepce navrhované zástavby

Novostavba nacházející se v areálu letních lázní je drobná stavba doplňující strukturu již vytvořenou architektem Fuchsem. Dosavadním zakončením linie, kdy se postupně odhaluje konstrukce staveb, je

pergola. Novostavba – altán na ni jednak navazuje, ale zároveň také uzavírá celý komplet zpět směrem k budově zimních lázní. Altán má skeletovou konstrukci vytvořenou ve stejném modulu jako všechny předchozí stavby. Na rozdíl od pergoly ale není zcela otevřený, v některých částech jsou plné stěny. Navíc celou konstrukci lze zakrýt systémem posuvných stěn, což tvoří přirozený přechod opět ke konstrukci zimních lázní, u nichž je hlavní skeletový systém zvenčí zcela zakryt.

g) Orientační údaje stavby - základní údaje o kapacitě stavby

Zimní lázně

Zastavěná plocha	775,8 m ²
Celková užitná plocha	1 822,4 m ²
Objem budovy	10 125 m ³

Altán

Zastavěná plocha	287,5 m ²
Celková užitná plocha	287,5 m ²
Objem budovy	1 006,25 m ³

h) Ekonomické zhodnocení návrhu dle rozpočtových ukazatelů jednotné klasifikace objektů

Rekonstrukce zimních lázní (7150,- Kč/m ³):	47 779 875,- Kč
Altán	6 289 062,- Kč
Zpevněné plochy	15 848 550,- Kč
Zahradní úpravy	1 239 840,- Kč
Celkové náklady	71 157 327,- Kč

III. Projektová příprava obnovy památky

Hlavním problémem této stavby jsou nedostačující tepelněizolační vlastnosti, které znemožňují stavbu celoročně užívat. Základní krok by tedy mělo být řešení vhodné izolace objektu. Jelikož ale tato stavba je prohlášena památkou především díky výrazu fasády, je nutné přikročit ke vnitřní izolaci objektu. Já jsem pro tento účel zvolila vnitřní zateplení Multipor od Ytongu, které by mělo zachovat difúzně otevřené prostředí.

Dalším důležitým bodem jsou okenní výplně. Nyní je velká část původních oken nahrazena luxfery, které nesplňují požadované tepelněizolační vlastnosti, stejně jako původní okenní výplně, které už při čerstvém dokončení stavby nesplňovaly požadované parametry. Zachování současných okenních výplní je tedy pro můj projekt nereálné, a proto jsem přistoupila k volbě nových okenních výplní opatřené o izolační dvojsklo Heat Mirror. Nové okenní výplně by měly stavbě vrátit její původní výraz.

Z provozního hlediska musím poukázat na fakt, že schodiště z 1. nadzemního podlaží do druhého bylo nedostačující, a proto bylo potřeba vytvořit jinou možnost vertikální komunikace. Tu jsem umístila půdorysně na stejné místo jako schodiště v dalším podlaží, čímž vzniklo jednotné komunikační jádro. Poblíž něj se nachází také výtah, který byl zcela nově vytvořen, a naproti němu prostor pro vertikální vedení vzduchotechniky, která povede do vzduchotechnické jednotky umístěné ve střešní nástavbě.

IDEOVÝ KONCEPT NÁVRHU URBANISTICKÉHO ŘEŠENÍ ÚZEMÍ ZBROJOVKY

Koncept urbanistického řešení vychází z myšlenky postupné revitalizace území, kdy by došlo jak ke zbourání technicky nevyhovujících, tak k obnově některých stávajících objektů. Společně s doplněním zcela nových prvků vznikne místo se zachováním zcela jedinečné industriální atmosféry.

Cílem návrhu je vytvořit co nejvíce soběstačnou polyfunkční městskou čtvrť. V jejím centru vznikne shromažďovací prostor, který by se dal nazvat náměstím, na kterém bude možné pořádat kupříkladu trhy s výrobky z dílen místních řemeslníků a zemědělců.

Rozsáhlé jednopodlažní halové objekty budou doplněny o novou nástavbu, ve které se budou nacházet bytové či administrativní jednotky. Z hal se tak stanou prostorově štědré přízemní partery s drobnými službami a také parkovišti pro rezidenty.

V blízkosti železnice najdou své místo především kancelářské objekty, které vytvoří částečnou bariéru proti hluku z železnice.

Nejbližší okolí řeky se promění v nábrežní prostor klidnějšího charakteru určený pro rekreaci a v severní části se rozvine v park.